

GMINA – MIASTO GRUDZIĄDZ

Współpraca bilateralna
w ramach Polsko-Szwajcarskiego
Programu Rozwoju Miast

29.08.2025r.

Głównym celem Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych w Unii Europejskiej i w Polsce dzięki dalszemu wzmocnieniu współpracy dwustronnej pomiędzy Szwajcarią a Polską. Celem Programu jest podniesienie jakości życia mieszkańców średnich miast w Polsce, a poprzez to, zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w kraju.

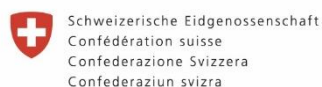
Całkowity budżet Programu wynosi ponad 375 mln CHF, w tym 320 mln CHF wsparcia szwajcarskiego oraz wkład krajowy. Dwa główne filary Programu:

- Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast – 328 mln franków szwajcarskich (278 mln wkładu Szwajcarii i 49 mln wkładu Polski),
- Program Badania Naukowe i Innowacje – 41 mln franków szwajcarskich (35 mln wkładu Szwajcarii i 6 mln wkładu Polski),

Z **Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast** zostaną sfinansowane projekty wspierające zrównoważony rozwój ukierunkowany na gospodarkę, środowisko i społeczeństwo oraz wzmacniające zarządzanie strategiczne w miastach. Przewidziano też wymianę dobrych praktyk z partnerami szwajcarskimi.

Środki przeznaczone na współpracę bilateralną dla jednostkowego projektu: 150.000 CHF

Instytucje zaangażowane w projekt w Szwajcarii i Polsce:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss State Secretariat for Economic Affairs SECO

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Embassy of Switzerland in Poland

GRUDZIĄDZ

Liczba mieszkańców: 87.696

Powierzchnia: 57,76 m²

Lokalizacja: kujawsko-pomorskie

Połączenie komunikacyjne:

A1 - węzeł autostradowy Grudziądz,
w promieniu 20 km węzły autostradowe - Lisewo,
Nowe Marzy oraz Warlubie, bliskość S5

Odległość od Warszawy: 320 km, 3h

Najbliższe lotniska:

Bydgoszcz 70 km, Gdańsk 110km

Rola miasta w regionie: funkcja subregionalna

Miasta partnerskie:

Gutersloh (Niemcy) 1989

Falun (Szwecja) 1991

Nanning (Chiny) 2011

Tożsamość i potencjał

Atrakcyjne położenie miasta względem ważnych szlaków komunikacyjnych determinuje wzrost potencjału gospodarczego oraz wpływa na rozwój takich sektorów gospodarki jak logistyka i transport.

Kluczowe sektory gospodarki i lokalne specjalizacje:

- przemysł spożywczy, metalowy, lekki oraz elektromaszynowy (ogółem ponad 50% zatrudnienia)

Specjalizacje:

- Przemysł metalowy/maszynowy – Hydro Vacuum (systemy zbiornikowo-pompowe)
- Przemysł lekki – Lemigo – (obuwie tekstylne, gumowe); Vadain International (tekstylia)
- Przemysł spożywczy – Tylor Prune (suszone owoce); Hanseatic (przetwórstwo rybne)

Kapitał szwajcarski:

- Przemysł maszynowy/narzędziowy – Rychiger Polska Sp. z o.o (produkcja narzędzi, wykrojników, tłoczników, części zamiennych i podzespołów maszyn. Rozwiązania dla sektora farmaceutycznego, spożywczego i opakowaniowego)

W szkołach i uczelniach zawodowych kształci się średnio 3 tysiące uczniów

- 6 Zespołów Szkół: Ekonomicznych, Budowlanych i Plastycznych, Technicznych, Gastronomiczno-Hotelarskich, Rolniczych, Mechanicznych
- Specjalizacje: mechatronika, inżynieria mechaniczna, logistyka, informatyka, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, architektura krajobrazu, technologia drewna, weterynaria, mechanizacja rolnictwa...
- Publiczna Uczelnia Zawodowa o profilu technicznym – przygotowywanie kadry dla przemysłu obronnego i cywilnego
- Wyższa Szkoła Gospodarki – Pielęgniarstwo we współpracy z Regionalnym Szpitalem Specjalistycznym

Wybrane umowy:

- Wojskowe Zakłady Uzbrojenia S.A./KITRON/MSU SA oraz Zespół Szkół Technicznych – praktyki, stypendia i perspektywa zatrudnienia
- Grupa OPEC i ZST – program stypendialny skierowany do szkół technicznych – praktyki i staże dla najlepszych uczniów

Genius loci

Grudziądz to miasto, którego historia sięga okresu pierwszych Piastów. Wzmiankowane już w 1065 roku, prawa miejskie otrzymało w 1291. Wizytówką miasta są unikatowe w skali kraju **spichlerze – Pomnik Historii**, które dowodzą, że od setek lat pełniło ono ważną rolę gospodarczą na wiślanym szlaku handlowym. Malownicze budynki stanowiły niegdyś element murów obronnych od strony rzeki. Zwarta, monumentalna ściana 26 spichlerzy kształtuje jedną z najwspanialszych panoram miejskich w Polsce.

Strategiczne położenie uczyniło miasto ważnym punktem obronnym Polski. Do dziś Grudziądz okala system fortyfikacji dawnej Twierdzy, którego najważniejszym elementem jest Cytadela – jeden z najlepiej zachowanych na terenie Polski zabytków architektury obronnej XVIII w.

W Grudziądzu - kolebce polskiej kawalerii oraz miejscu powstania dęblińskiej Szkoły Orłąt - do dnia dzisiejszego kultywuje się bogate tradycje ułańskie i lotnicze.

Malownicze położenie, urokliwe uliczki starego miasta, a także bliskość lasów i jezior oraz okalający starówkę Kanał Trynka, który jak głosi legenda zaprojektował sam Mikołaj Kopernik, nadają miastu wyjątkowy charakter.

Miasto rozślawiły postaci takie jak mistrz olimpijski Bronisław Malinowski czy lotniczy as Franciszek Żwirko.

To miejsce, gdzie od pierwszych chwil czuć **siłę historii, piękno natury i energię współczesności**.

Nasz projekt w PSPRM

Tytuł projektu:

„Zróbmy klimat – adaptacja do zmian klimatu poprzez rozwój bazy edukacyjnej oraz błękitno - zielonej infrastruktury w Grudziądzu”

Najważniejsze działania:

- Edukacja przyrodniczo-ekologiczna.
- Błękitno – zielona infrastruktura miasta.
- Wzmocnienie infrastruktury transportu rowerowego.

Kluczowe rezultaty:

- Wzmocnienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz odporności miasta na negatywne skutki zmian klimatu.
- Zwiększenie bioróżnorodności i retencji krajobrazowej.
- Poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie adaptacji do zmian klimatu i bioróżnorodności.

Całkowity budżet projektu:

- **80 277 584,00 PLN**
- **17 839 463,11 CHF**

Współpraca bilateralna w PSPRM

Nasza motywacja:

- Znalezienie Miasta –Mentora, który podzieli się swoją wiedzą, umiejętnościami i doświadczeniem dotyczącym zarówno planowania i wdrażania w zakresie rozwiązań błękitno – zielonej infrastruktury i rozwiązań opartych na naturze.
- Transfer inspiracji w zakresie planowania jak i realizacji, które możemy zaadaptować do potrzeb naszego projektu i późniejszych działań w mieście.

Cel, który chcemy osiągnąć:

- Wdrażanie nowoczesnych i sprawdzonych rozwiązań, które połączą troskę o środowisko z aktywnym udziałem lokalnej wspólnoty.

Nasze doświadczenie i atuty jako partnera:

- Doświadczenie w realizacji partnerskiej współpracy miasta i gmin w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego w celu rozwoju społeczno-gospodarczego, podniesienia jakości i atrakcyjności życia mieszkańców oraz umocnienia jego pozycji w województwie kujawsko-pomorskim.
- Miasto zajęło się koordynacją i organizacją wysyłek transportów z pomocą humanitarną dla objętej wojną Ukrainy oraz zbiorów darów dla poszkodowanych w powodzi w południowym dorzeczu Odry.
- Zakwaterowaliśmy i na bieżąco organizujemy pomoc w związku z zaopatrzeniem uchodźców wojennych z Ukrainy przebywających w Ośrodku zbiorowego zakwaterowania w Grudziądzu.
- Utworzyliśmy Centrum Aktywizacji Społecznej – Spichlerz 57 – miejsca dedykowanego lokalnym organizacjom pozarządowym. Wyłoniony w drodze konkursu operator, na zlecenie miasta, organizuje działania aktywizacyjno-integracyjne i wspiera lokalne NGO. W Spichlerzu ma również siedzibę kawiarnia społeczna, która jest miejscem zdobywania doświadczeń zawodowych i umiejętności społecznych dla osób z niepełnosprawnościami - dotychczas wykluczonych zawodowo.
- Grudziądz z sukcesem realizuje międzynarodowy projekt C-City. Razem z Broxtowe (UK), Falun (SE), Gutersloh (DE) oraz Chateauroux (FR) zorganizowaliśmy kilka festiwali muzycznych, wystaw muzealnych i promujemy artystów. Dzięki dotacji Komisji Europejskiej w ramach programu CERV-TT umożliwiliśmy młodym sportowcom wziąć udział w biegach organizowanych w 4 miastach sieci. Grudziądz był liderem tego projektu.

Obszary i formy współpracy

Obszary :

- Planowanie procesu partycypacyjnego, skuteczne prowadzenie dialogu i budowanie trwałej partycypacji jako formy usługi społecznej.
- Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury na terenach zurbanizowanych.
- Doświadczenie w zakresie edukacji mieszkańców/interesariuszy.

Formy wsparcia/współpracy:

- Prace warsztatowe z udziałem przedstawicieli obu miast.
- Pomoc w wypracowaniu standardów dla procesów konsultacji społecznych
- Wizyty studyjne/rewizyty eksperckie dotyczące elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
- Wspólne działania angażujące lokalne społeczności.
- Współpraca przy wdrożeniu projektów edukacyjnych dla mieszkańców lub opracowanie wspólnego zadania edukacyjnego.
- Dzielenie się przykładami wdrożeń.

Od czego możemy zacząć?

- Spotkanie on-line umożliwiające prezentację i zapoznanie się obu potencjalnych partnerów
- Wyznaczenie zespołów roboczych zajmujących się konkretnymi obszarami tematycznymi
- Określenie wytycznych dla planu przyszłych działań i wstępnego harmonogramu współpracy
- Opracowanie budżetu działań bilateralnych

Jakim doświadczeniem możemy się podzielić?

- Rozwój miejskiej sieci ciepłowniczej – ponad 12 MW zrealizowanych przyłączy odbiorców indywidualnych (Grupa OPEC)
- Rozwój zeroemisyjnego i niskoemisyjnego transportu publicznego w części opartego na sieci tramwajowej. 25% floty autobusowej stanowią pojazdy elektryczne.
- Do oświetlenia dróg i placów publicznych wykorzystujemy w zdecydowanej większości energooszczędne oprawy typu LED. Spadek zużycia energii z poziomu 5.160MWh w 2020 roku do 3.963 MWh w 2024, przy jednoczesnej rozbudowie sieci.
- Rozwój dróg rowerowych, również w partnerstwie z gminami ościennymi. Obecnie posiadamy na terenie miasta 70 km takich dróg.
- Efektywny system ciepłowniczy: produkcja energii z biomasy agro i wysokosprawna kogeneracja (Grupa OPEC).
- Dostosowanie systemu kanalizacji deszczowej miasta do zmian klimatu. W tym budowa dwóch zbiorników retencyjnych (Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia).
- Rozwój terenów zieleni, w tym rewitalizacja parków i tworzenie zielonych ciągów komunikacyjnych.
- Stworzenie marki „Zagrajmy w Zielone”, prowadzenie zajęć dotyczących edukacji przyrodniczej przez CEE, organizowanie pikników ekologicznych i imprez promujących ochronę środowiska i klimatu.
- Rewitalizacja zdegradowanych zabytków i przeznaczenie ich na cele związane z działalnością kulturalną, oświatową i społeczną (m.in.: Muzeum Handlu Wiślanego, Spichlerz 57, Willa Victoriusa, Dom Korzeniewskich)
- Wdrażane projekty unijne – edukacja/doposażenie i rozwój placówek oświatowych w oparciu o nowe rozwiązania edukacyjne i technologiczne.
- Kultywowanie tradycji i ożywianie przestrzeni starego miasta – organizacja Zjazdów Kawalerzystów, zawodów balonowych, Jarmark Spichrzowy, FADO nad Wisłą, Energa Magic Lights itp.

Dane kontaktowe – miasto

Osoba(y) do kontaktu: Adrianna Klimkiewicz

Bezpośredni e-mail: a.klimkiewicz@um.grudziadz.pl

Bezpośredni telefon: 56 45-100-471

Kompetencje językowe:

Język francuski, komunikatywny

Język angielski, komunikatywny

PL: Związek Miast Polskich

Hanna Leki tel: +48 661 545 141

Katarzyna Paczyńska tel: +48 605 552 471

Alicja Stachowiak tel: +48 663 232 232

zagranica@zmp.poznan.pl

CH: ENCO Urbaplan (SSMP)

Maren Kornmann

maren.kornmann@enco-ag.ch

Nina Dausch

nina.dausch@enco-ag.ch

Tel: +41 61 965 99 00

Franka Kling

f.kling@urbaplan.ch; Tel: +41 588 170 000

